

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

банківського капіталу шляхом поліпшення капіталізації та платоспроможності банків, стимулювання залучення грошових вкладів населення, запровадження механізму іпотечного кредитування, стимулювання надходження іноземного капіталу до банківської сфери. Вирішальним фактором у визначенні стратегії інвестиційної діяльності є провідна роль держави, спрямована на усунення структурних деформацій в економіці. З цією метою протягом прогнозного періоду відбуватимуться зміни у структурі капітальних вкладень шляхом забезпечення державної підтримки виробництва високотехнологічної продукції та розвитку малого та середнього бізнесу за рахунок відшкодування з державного бюджету частини ставок за банківськими кредитами, розширення прав суб'єктів господарської діяльності щодо формування та використання власних амортизаційних коштів, направлення державних інвестицій на поповнення основних фондів пріоритетних галузей економіки, а також впровадження ресурсо- і енергозберігаючих техніки та технології, інноваційного інвестування підприємств за рахунок коштів, одержуваних від приватизації об'єктів державної власності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине: Практическое пособие. – К.: СПЛАЙН, 1998. – С.27-41.
2. Лукава Е.П. Мировая экономика. – Р-н-Д.: Феникс, 2001. – С.302-325.
3. Лукьяненко Д.Т., Макогон Ю.В., Пахомов Ю.Н. та ін. Международные стратегии экономического развития: Учебник. – Донецк: ДонНУ, 2007. – 395с.
4. Макогон Ю.В., Орехова Т.В., Шилец Е.С., Фомичева Н.В. и др. Международный менеджмент. Учебное пособие. В 2-х томах. Издание четвертое-переработанное.-Донецк, ДонНУ, 2008.-Том 1-й-230с.
5. Міжнародна інвестиційна діяльність/ [Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В., Мозговий О.М. та ін.]; За ред. Д.Г. Лук'яненко. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.
6. www.ukrstat.gov.ua - офіційний сайт Державного комітету статистики

РЕЗЮМЕ

У статті проведений аналіз джерел створення інвестиційних ресурсів, мотивації створення прямих іноземних інвестицій, а також приведений механізм залучення іноземних інвестицій. Розглянута інвестиційна політика України, визначені проблеми і подальші шляхи її вдосконалення.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, міжнародні портфельні інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний ресурс, інвестиційна політика.

РЕЗЮМЕ

В статье проведен анализ источников создания инвестиционных ресурсов, мотивации создания прямых иностранных инвестиций, а также приведен механизм привлечения иностранных инвестиций. Рассмотрена инвестиционная политика Украины, определены проблемы и дальнейшие пути развития.

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции, международные портфельные инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционный ресурс, инвестиционная политика.

SUMMARY

The analysis of sources of creation of investment resources, motivations of creation of direct foreign investments, is conducted in the article, and also the mechanism of bringing in of foreign investments is resulted. An investment is considered politicians of Ukraine, problems and further ways of development are certain.

Keywords: direct foreign investments, international portfolio investments, investment activity, investment resource, investment policy.

ПРОГНОЗУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Хаврова К.С., к.е.н., доцент Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Вирішення проблем стабілізації економіки України пов'язане в першу чергу із змінами структури виробництва відповідно до вимог ринку. Розвиток ринкових відносин диктує необхідність використання нових методів і підходів управління та облік досвіду країн з розвинутою ринковою економікою, які переконливо свідчать про те, що теоретичної та практичної концепціями удосконалення управління підприємством повинен бути маркетинг. В умовах зростання конкурентної боротьби маркетингове управління підприємством дозволяє виявити сильні і слабкі сторони виробничо-господарської та ринкової діяльності та забезпечити високий рівень підготовки і прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення його стійкості та виживання в конкурентній ринковому середовищі.

Рівень ринкової стійкості підприємства формується під безпосереднім впливом факторів його зовнішнього і внутрішнього середовища і визначає здатність підприємства досягати цілей свого розвитку відповідно до наявного ресурсним забезпеченням та вимогами ринку.

Особливо велике значення концепція маркетингового управління набуває в період трансформаційних процесів в економіці України, коли необхідно перебудувати організаційно-економічну діяльність підприємств з урахуванням можливості її адаптації до швидко мінливих умов функціонування ринкового середовища, що значно знижує ймовірність виникнення кризових явищ на підприємстві. Вирішення цих завдань передбачає зміну підходів до управління: замість вирішення локальних завдань по ув'язці показників із ресурсними можливостями підприємства необхідно проводити глибокі дослідження з вивчення попиту продукції на ринку, його прогнозування, аналізу конкурентів.

Питанням маркетингового управління підприємствами присвячені роботи зарубіжних і вітчизняних вчених: Р. Акоффа, В.М. Амітан, І. Ансоффа, Я.Г. Берсуцький, С. Біра, В.М. Гесця, Н.Г. Гузя, Є.П. Голубкова, П. Друкера, В.А. Забродського, Т.С. Клебанова, К.Ф. Ковальчука, Ф. Котлера, А.І. Кредісова, М.М. Льюїс, Ю.Г. Лисенко, М. Портера, А.І. Пушкаря, Л.С. Ситника, О.М. Тридід, Н.Г. Чумаченко та ін. Завдяки дослідженням цих та інших вчених були вивчені питання підвищення конкурентоспроможності підприємств, моделювання планування виробництва з урахуванням факторів ринкового середовища.

Разом з тим слід зазначити, що деякі важливі аспекти моделювання прогнозування конкурентного статусу підприємств, конкурентів і споживачів розглянуті ще недостатньо. Перш за все, це стосується проблем формування комплексного підходу до моделювання процесів маркетингових досліджень ринку в умовах випадкового ринкового попиту і невизначеного поведінки конкурентів і споживачів. Також вимагають дослідження та формалізації до рівня економіко-математичних моделей процеси планування виробництва конкурентоспроможної продукції на підприємствах на основі врахування невизначеності ринкових факторів.

Метою цієї статті є дослідження особливостей моделювання прогнозування конкурентного статусу промислового підприємства

Для оцінки конкурентоспроможності продукції промислового призначення в кожному конкретному випадку необхідний диференційований підхід, глибокий аналіз технічного рівня, зовнішнього вигляду і специфіки ціноутворення, що складаються в кожному окремому секторі ринку.

В основі конструктивної оцінки рівня конкурентоспроможності продукції лежить порівняння сукупності значень показників (технічних характеристик) цієї продукції з відповідною сукупністю показників продукції конкурента або еталона. Найбільш зручним

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

засобом для порівняння є багатовимірний аналіз, на основі якого може бути визначена комплексна оцінка, ідеологія отримання якої широко представлена в [1]. Суть отримання комплексної оцінки полягає у тому, що через X_{ii} - значення і-го показника при t-му виміру та через X_t - вектор вимірюваних значень формується матриця. Кожен елемент стандартизується за формулою

$$z_{ii} = \frac{x_{ii} - \bar{x}_i}{S_i}, \quad (1)$$

де \bar{x}_i – середнє значення і-го показника;

S_i – середнє квадратичне відхилення і-го показника.

Конструюється еталон на основі поділу набору показників на стимулятори і дестимулятори і розраховується комплексна оцінка:

$$\begin{aligned} d_t &= 1 - \frac{C_{t0}}{C_0}; \\ C_{t0} &= \left(\sum_{k=1}^n (z_{tk} - z_{0k})^2 \right)^{1/2}; \\ C_0 &= \bar{C}_0 + 2S_0; \\ \bar{C}_0 &= \frac{1}{m} \sum_{t=1}^m C_{t0}; \\ S_0 &= \left(\frac{1}{m} \sum_{t=1}^m (C_{t0} - \bar{C}_0)^2 \right)^{1/2} \end{aligned} \quad (2)$$

Наведені вище етапи розрахунку виконуються щодо кожного виробу. Потім можна відомими способами будувати комплексну оцінку конкурентоспроможності для будь-якого виробу:

$$K_t = d_t / d_{t\delta}, \quad (3)$$

де d_t - інтегральний показник техніко-економічного рівня виробленого підприємством виробу;

$d_{t\delta}$ - інтегральний показник для даного класу виробу, виробленого конкурентом.

При відомих або прогнозованих витратах конкурентоспроможність розраховується за формулою:

$$K_t = \frac{d_t / C_t}{d_{t\delta} / C_{t\delta}}$$

де $C_{t\delta}$, C_t - сумарні витрати на виробництво, придбання та експлуатацію виробу у конкурента і підприємства відповідно.

Більшість складних виробів промислового призначення характеризуються значним числом технічних параметрів, які доступні для вимірювання. Ефективність і конкурентоспроможність як два тотожних узагальнених показника розглядаються щодо загального показника технічного рівня j-го виробу. Припустимо, що загальний показник конкурентоспроможності визначається щодо узагальненого показника технічного рівня j-го виробу. Для обчислення останнього використовується лінійна згортка:

$$d_j = \sum_{k=1}^K w_k \frac{P_{jk}}{\bar{P}_k}, \quad (4)$$

де d_j - узагальнений показник технічного рівня j-го виробу;

K - число приватних технічних параметрів, що враховуються при визначенні технічного рівня;

w_k - "Вага" k-го технічного параметра;

P_{jk} - значення k-го технічного параметра для j-го виробу;

\bar{P}_k - значення k-го технічного параметра для вивчення j-го типу, прийнятого в якості еталонного.

Тоді загальну оцінку конкурентоспроможності можна визначити у формулі 3. Оцінка рівня конкурентоспроможності починається з вивчення ринку збуту продукції, збору даних про конкурентів і вивчення запитів покупців. Оцінка ринку збуту включає оцінку потреб на поточний період у продукті, який вдасться реалізувати, покупну ціну, за якою покупці будуть стійко купувати продукцію і вимоги покупців до рівня якості та техніко-економічними показниками продукції.

Після цього обчислюються групові показники конкурентоспроможності за технічними та економічними показниками. На завершальному етапі оцінки рівня конкурентоспроможності виробу розраховується інтегральний показник рівня конкурентоспроможності. Якщо він більше або дорівнює 1, то продукція конкурентоспроможна. Тоді приймається рішення про виробництво даного товару і про вихід з ним на ринок.

Якщо показник конкурентоспроможності менше одиниці, то необхідна подальша розробка заходів з підвищення конкурентоспроможності товару і повторення всіх етапів оцінки конкурентоспроможності знову, поки інтегральний показник її рівня не буде більше або дорівнює одиниці.

Незважаючи на твердження деяких авторів, що ціна втрачає своє значення при придбанні товарів, аналіз показує, що ціна і в даний час є одним з основних факторів, що впливають на конкурентоспроможність продукції. Тому правильне її формування є важливим моментом у завоюванні ринкових позицій товару.

Ціноутворення продукції промислового призначення здійснюється шляхом використання витратного механізму, який включає: розрахунок витрат виробництва; розрахунок ціни з урахуванням заданого рівня рентабельності.

При цьому для кожної групи виробів можна встановити свій рівень рентабельності. Визначивши ціну на продукцію підприємства за допомогою витратного механізму, необхідно узгодити її з ринковою ціною.

Механізм узгодження цін діє наступним чином:

1. Якщо $C_{прин} \geq C_{затр}$, то в цьому випадку необхідно досліджувати рівень конкурентоспроможності продукції. При високому рівні конкурентоспроможності і ціною продукції рівною або меншою від середньоринкової ціни, можна виходити з таким продуктом на ринок, отримуючи при цьому необхідний прибуток;

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

2. Якщо $C_{ирын} < C_{изатр}$, то в цьому випадку необхідно визначити найбільш важливі фактори, які знизять витрати виробництва або зменшити рівень рентабельності, щоб ціна продукції не перевищувала ринкову. Якщо після всіх заходів, ринкова ціна буде все-таки менше ціни продукції, що виготовляється, то доцільно відмовитися від випуску цієї продукції.

Першим етапом оцінки економічної діяльності підприємства є визначення беззбиткового обсягу виробництва [1]. Аналіз беззбитковості є обов'язковим для підприємства. Він використовується для визначення такого обсягу виробництва, при якому підприємство не отримає ніякого прибутку, але за рахунок виручки від реалізації виготовленої продукції при певній ціні виробів покриє всі свої витрати і постійні, і змінні. На основі аналізу беззбитковості можна оцінити внутрішній стан виробництва і діяльність адміністрації. Для цього потрібно спрогнозувати виробничі та адміністративні витрати, а також витрати на реалізацію продукції, а потім виділити ті з них, які є умовно-постійними та умовно-змінними.

Для підприємства, що випускає один вид продукції беззбитковий обсяг знаходиться наступним чином. Нехай VC - сума змінних витрат, FC - сума постійних витрат, D - виручка від обсягу продажів у грошовому вираженні. Тоді валовий прибуток CM - різниця між виручкою і перемінними витратами, тобто $CM = D - VC$. Умова беззбитковості передбачає, що виручка від продажу виробів повністю покриває тільки постійні та змінні витрати, тобто $D\sigma = VC$ або $CM = FC$, де $D\sigma$ беззбитковий обсяг виробництва в грошовому вираженні.

Нехай d - частка валового прибутку в обсязі продажів, тобто

$$d = CM/D \quad (5)$$

Тоді умовою беззбитковості буде співвідношення:

$$d * D\sigma = FC \quad (6)$$

звідки беззбитковий обсяг у грошовому вираженні знаходиться як відношення постійних витрат до частки валового прибутку в обсязі продажів, тобто

$$D\sigma = FC/d \quad (7)$$

Нехай P - ціна одиниці виробу, тоді беззбитковий обсяг $Q\sigma$ у натуральному вираженні дорівнює:

$$Q\sigma = \frac{FC}{d * P} \quad \text{або} \quad Q\sigma = \frac{FC}{P - AVC} \quad (8)$$

де AVC - змінні витрати на одиницю виробу.

Результати господарської діяльності підприємства пропонується оцінювати в загальному випадку комплексним показником продуктивності використання ресурсів підприємства, а ступінь задоволення вимог ринку конкурентоспроможною продукцією - або за допомогою показника конкурентоспроможної товарної маси проданої продукції на ринку, або за допомогою узагальненого показника зміни ступеня задоволення вимог ринку, отриманого на базі показників, що відображають динаміку обсягів продажів продукції. У самому загальному випадку останні чинники конкурентоспроможності формуються під впливом великої кількості зовнішніх і внутрішніх факторів, які, як правило, неможливо виділити, або з яких відсутня інформація. У такій ситуації хід зміни розглянутих показників можна пов'язувати не з факторами, а з плином часу, що призводить до утворення одновимірних часових рядів [2].

З огляду на сказане, пропонується прогнозувати чинники конкурентоспроможності підприємства методом екстраполяції на основі кривих зростання економічної динаміки за умови виконання двох принципових положень [2]: часовий ряд показника має тренд, тобто переважну тенденцію; загальні умови, які визначили розвиток показника у минулому, залишаться без істотних змін протягом періоду попередження. Процедура прогнозування здійснюється послідовністю наступних кроків:

попередній аналіз даних;

рішення проблеми вибору виду кривої зростання для конкретного часового ряду за допомогою методу скінченних різниць або методу характеристики приросту;

визначення параметрів відібраних кривих зростання за допомогою методу найменших квадратів чи наближених методів обчислень (метод трьох точок, метод трьох сум і т.д.);

визначення адекватності моделей, оцінка точності адекватних трендових моделей і вибір кращої з них;

отримання точкового та інтервального прогнозів і верифікація прогнозу [3].

Визначення виду кривої зростання здійснюється на основі матриці вихідних даних складається за такою формою:

t_i	1	2	3	n-1	n
y_i	y_{t_1}	y_{t_2}	y_{t_3}	$y_{t_{n-1}}$	y_{t_n}

де t_i - рік з порядковим номером i ; y_i - значення чинника конкурентоспроможності підприємства в t_i році, до числа яких рекомендується віднести кількісну оцінку конкурентоспроможності продукції K_i , прогнозовані витрати на виробництво R_i і ціну продукції C_i , оцінку беззбиткового обсягу виробництва в натуральному вираженні $Q\sigma$ і ін

Зокрема, для поліноміальних кривих зростання метод найменших квадратів приводить до системи нормальних рівнянь для визначення невідомих коефіцієнтів-параметрів цих кривих. Для полінома першого ступеня $y_i = a_0 + a_1 t_i$ система нормальних рівнянь має вигляд:

$$\begin{cases} a_0 n + a_1 \sum_{i=1}^n t_i = \sum_{i=1}^n y_i, \\ a_0 \sum_{i=1}^n t_i + a_1 \sum_{i=1}^n t_i^2 = \sum_{i=1}^n y_i t_i \end{cases} \quad (9)$$

Аналогічна система для полінома другого ступеня має вигляд:

$$\begin{cases} a_0 n + a_1 \sum_{i=1}^n t_i + a_2 \sum_{i=1}^n t_i^2 = \sum_{i=1}^n y_i, \\ a_0 \sum_{i=1}^n t_i + a_1 \sum_{i=1}^n t_i^2 + a_2 \sum_{i=1}^n t_i^3 = \sum_{i=1}^n y_i t_i, \\ a_0 \sum_{i=1}^n t_i^2 + a_1 \sum_{i=1}^n t_i^3 + a_2 \sum_{i=1}^n t_i^4 = \sum_{i=1}^n y_i t_i^2 \end{cases} \quad (10)$$

При прогнозуванні в ситуації зміни зовнішніх умов, коли найбільш важливими є останні реалізації досліджуваного процесу, найбільш ефективними виявляються адаптивні методи прогнозування, що враховують не рівноцінні рівні часового ряду. У такій ситуації для прогнозування факторів конкурентоспроможності підприємства можна використовувати адаптаційну модель Брауна, що представляє процес розвитку як лінійну тенденцію з поступово змінюються параметрами і модифіковану для даного випадку:

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Етап 1. За першим п'яти точок тимчасового ряду оцінюємо початкові значення A_0 і A_1 параметрів моделі за допомогою методу найменших квадратів для лінійної апроксимації:

$$Y_p(t) = A_0 + A_1 t \quad (t=1, 2, \dots, 5) \quad (11)$$

Етап 2. З використанням параметрів A_0 і A_1 по моделі Брауна знаходимо прогноз на один крок ($k = 1$):

$$Y_p(t, k) = A_0(t) + A_1(t)k \quad (12)$$

Етап 3. Розрахункове значення $Y_p(t, k)$ економічного показника порівнюємо з фактичним $Y(t)$ і обчислюємо величину їх розбіжності (помилки). При $k = 1$ маємо:

$$e(t+1) = Y(t+1) - Y_p(t-1) \quad (13)$$

Етап 4. Відповідно до цієї величини коригуємо параметри моделі. У моделі Брауна модифікацію здійснюємо наступним чином:

$$A_0(t) = A_0(t-1) + A_1(t-1) + (1 - \beta)^2 e(t); \quad A_1(t) = A_1(t-1) + (1 - \beta)^2 e(t), \quad (14)$$

де β - коефіцієнт дисконтування даних, що змінюється в межах від 0 до 1 ($\alpha + \beta = 1$), що характеризує знецінення даних за одиницю часу і відображає ступінь довіри більш пізнім спостереженням.

Оптимальне значення β знаходимо ітеративним шляхом, тобто багаторазовою побудовою моделі β при різних і вибором найкращої, або за формулою:

$$\beta = (N - 3)/(N - 1) \quad , (14)$$

де N - довжина часового ряду; α - параметр згладжування ($\alpha = 1 - \beta$); $e(t)$ - помилка прогнозування рівня $Y(t)$, обчислена в момент часу $(t-1)$ на один крок вперед.

Етап 5. За моделі зі скоригованими параметрами A_0 і A_1 знаходимо прогноз на наступний момент часу. Повертаємося до пункту 3, якщо $t < N$. При $t = N$, використовуємо побудовану модель для прогнозу на майбутнє.

Етап 6. Інтервальний прогноз будемо як для лінійної моделі кривої зростання.

У загальному вигляді схема реалізації моделі прогнозування конкурентного статусу підприємства представлена на рис. 1.

Таким чином, реалізація запропонованої моделі прогнозування конкурентного статусу підприємства дозволяє: проводити в рамках одного сценарію розвитку зовнішнього ринкового середовища розрахунок і аналіз показника потенційних можливостей підприємства,

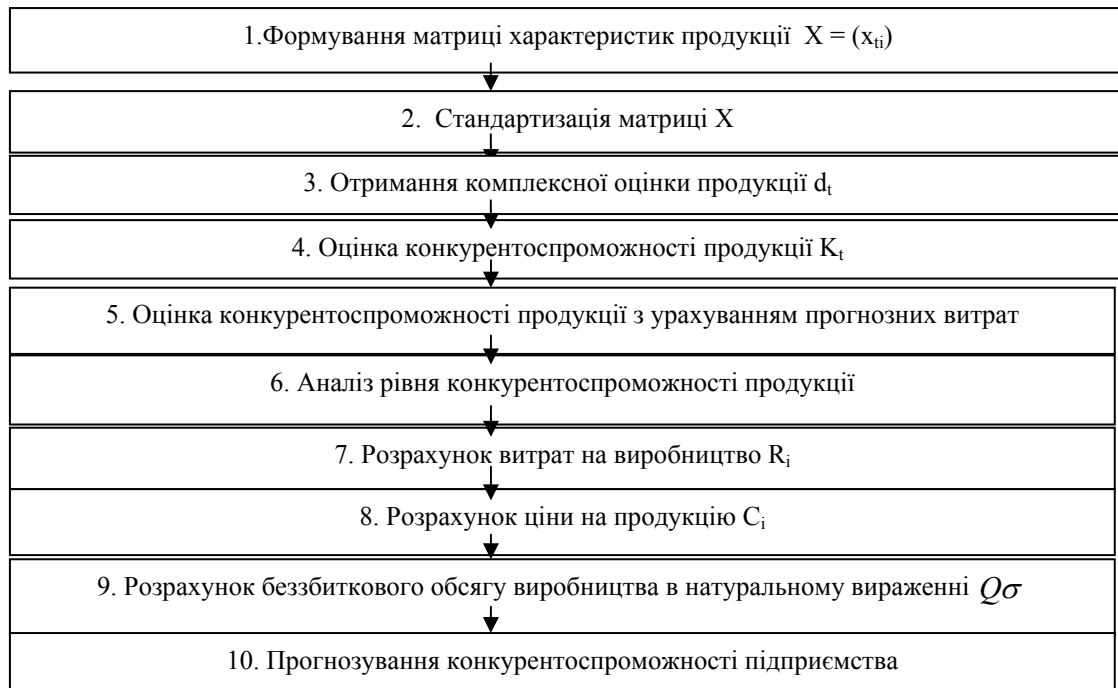

Рисунок 1 – Схема реалізації моделі визначення конкурентного статусу промислового підприємства

забезпечуючи при цьому можливість виявлення моменту часу вкрай сприятливого (або не сприятливого) стану цього середовища для подальшої розробки плану проведення організаційно-економічних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності; виявляти критичний (найгірший або кращий) сценарій розвитку зовнішнього ринкового середовища з точки зору потенційних можливостей підприємства; порівнювати потенційні можливості підприємств-конкурентів; здійснювати прогноз ступеня задоволення вимог ринку конкурентоспроможною продукцією і проводити її порівняльний аналіз з відповідними рівнями конкурентів з метою розробки організаційно-економічних і маркетингових заходів, спрямованих на вивчення потреб ринку з метою їх задоволення; здійснювати прогноз рівня результатів господарської діяльності підприємства і проводити його порівняльний аналіз з аналогічними показниками конкурентів з метою розробки організаційно-економічних заходів, спрямованих на підвищення ресурсозбереження та фінансового становища підприємства; здійснювати прогноз рівня конкурентоспроможності підприємства і проводити його порівняльний аналіз з відповідними показниками конкурентів

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Забродский В.А., Кизим Н.А., Янов Л.И. Современные методы организации и управления промышленным производством [Текст]. – Харьков: АО "Бизнес-информ", 1997. – 64 с.
2. Тациян Г. Экономический мониторинг конкурентоспособности предприятия [Текст] // Маркетинг. – №2(75). – 2004. – С. 17-25.
3. Федосеев В.В. Экономико-математические методы и модели в маркетинге [Текст]: Учеб. пособие / ВЗОЗИ. – М.: АО "Финстатинформ", 1996. – 110 с

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

РЕЗЮМЕ

У статті розглядаються актуальні проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі використання моделі прогнозування його конкурентного стану що дозволить задовольняти потреби ринку

Ключові слова: конкурентоспроможність, моделювання, конкурентний статус, промислове підприємство

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются актуальные проблемы повышения конкурентоспособности предприятия на основе использования модели прогнозирования его конкурентного состояния, что позволит удовлетворять потребности рынка

Ключевые слова: конкурентоспособность, моделирование, конкурентный статус, промышленное предприятие

SUMMARY

The article deals with current problems of increasing competitiveness on the basis of its forecasting model of competition that will meet market needs

Key words: competitiveness, modeling, competitive status, industrial enterprise

ОПТИМІЗАЦІЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ

Хараман В.С., здобувач, ДонНУЕТ імені Михайла Туган – Барановського м. Донецьк

Одним з основних завдань, які стоять перед банківською системою України, є підвищення організації виробництва, побудова соціально орієнтованої економіки, фундаментом якої є ефекtywne використання та розвиток суспільних економічних ресурсів. Водночас роль банківської системи у розвитку економіки України значною мірою залежить від її фінансової стійкості. Найважливішим показником, який характеризує фінансову стійкість окремого банку і банківської системи взагалі, є банківський капітал. Від того, наскільки банки приділяють увагу формуванню свого капіталу, залежить їх спроможність активно здійснювати банківські операції та надавати послуги, фінансова стійкість банківської системи, її місце і роль у подальшому розвитку економіки країни, інтеграції банківської системи у світове суспільство. Тому найважливішим напрямом зміцнення банківської системи України є зростання рівня концентрації банківського капіталу через залучення коштів банку, капіталізацію прибутку, через залучення коштів клієнтів банку.

Проблеми, що пов'язані з управлінням ресурсами комерційних банків висвітлені у фундаментальних роботах цілого ряду вітчизняних і зарубіжних вчених – економістів: Е.Н.Василишена, О.В.Васюренко, Н.Е.Грязнова, О.Д.Дзюблюка, Н.Е.Егорова, Е.Ф.Жукова, В.Кириленка, А.Ф.Кононенко, Ю.Є.Лютого, Н.А.Малиш, А.М.Мороза, С.В.Мочерного, Л.О.Омелянович, К.Паррамоу, О.О.Папаїки, А.А.Персади, А.М.Поддерьогіна, П.Роуза, М.І.Савлука, Д.С.Скотта, А.М.Смулова, Дж.Ф.Синки, В.М.Усоскіна, Т.Дж.Уотшема, В.М.Федосова, В.А.Царькова та інших.

Але система управління ресурсною базою комерційних банків у взаємозв'язку з функціями управління досліджені ще недостатньо і вимагають подальших наукових розробок, що обумовило вибір теми статті і підтверджує її актуальність.

Мета статті обумовлена розвитком теоретико - методичних засад управління ресурсною базою комерційних банків Донецького регіону в кризових умовах економіки України і розробка на цій основі практичних пропозицій щодо вдосконалення механізму використання ресурсного потенціалу банків та підвищення його економічної ефективності.

Викладення основного матеріалу. В сучасних кризових умовах джерела коштів, що розміщуються на депозитах, досить різноманітні: кошти на рахунках підприємств державного й недержавного сектора економіки, рахунках державних закладів і організацій, громадських і релігійних організацій, кошти орендарів, фермерів, тих, хто здійснює індивідуальну трудову діяльність.

Ця особливість є одним з мікроекономічних факторів які впливають на роботу конкретного банку, та на його депозитну політику. Клієнтура банку - це фактор впливу на депозитну політику комерційного банку який необхідно розглядати як корисну інформацію для процесу прийняття управлінських рішень та приділити йому особливу увагу.

Здійснення платіжних операцій у банках потребує істотних витрат праці, які знижуються через застосування комп'ютерної техніки, але мають значну питому вагу в банківських витратах. Ці витрати можна компенсуються тим, що клієнти, які відкрили рахунки до запитання, не в повному обсязі використовують свої кошти на цих рахунках. Тому на цих рахунках залишається так званий твердий залишок, який може використовуватися банком для своїх комерційних цілей. Тобто цей залишок можна надавати у позик.

У середньому залишок на рахунках «до запитання» є певною очікуваною величиною і утворюється внаслідок того, що клієнти банку знімають кошти зі своїх поточних рахунків і поповнюють їх через певний час. Однак, більшість клієнтів для оплати своїх зобов'язань не використовують всю суму вкладу. Навіть тоді, коли підприємство щоденно здійснює платежі, на рахунках залишаються певні грошові залишки. Якщо протягом тривалого періоду потоки надходжень і витрат на рахунках залишаються збалансованими, динаміка величини твердого залишку на рахунках зумовлюється, в основному, циклічним характером підприємницького процесу. Такий залишок коштів на рахунках до запитання доцільно використовувати банкам для розширення своїх активних операцій, а саме, для підвищення прибутковості роботи банку, без особливого ризику.

Основним джерелом формування ресурсної бази є власні кошти банку, кошти, залучені у юридичних осіб у вигляді залишків на поточних та депозитних рахунках, а також вклади населення. При моделюванні процесу формування ресурсної бази важливого значення набуває базування моделі на основі, головним принципом якої є оптимізація структури депозитного портфелю банку. Процес моделювання носить циклічний характер, і в кожному циклі виділяється декілька етапів. Для проведення якісних досліджень необхідно дотримуватися певної послідовності економіко-математичного моделювання (рис.1).

Згідно запропонованої блок - схеми поетапно формується економічне завдання, приймаються передумови і допущення, виділяються властивості модельованого об'єкту, його структура, формулюються гіпотези, пояснююча поведінка і розвиток об'єкту. На етапі побудови математичної моделі відбувається вираз досліджуваного завдання у вигляді конкретних математичних залежностей.

Залишки банківських ресурсів (особливо на депозитних рахунках та рахунках до запитання) представляють собою в чистому вигляді часові ряди, оскільки, на відміну від випадкової вибірки, окремі значення якої є незалежними, однаково розподіленими випадковими величинами, обсяги депозитів залежать від часу: окремі періоди характеризуються поповненням рахунків, інші - зняттям коштів із цих рахунків, що впливає на сукупні залишки [1].

Тому для дослідження цієї проблеми доцільним є використання теорії часових рядів. Поряд із основними довгостроковими змінами в динаміці часових рядів банківських ресурсів часто відбуваються регулярні коливання. Статистичні методи дослідження представляють рівні ряду як суму декількох компонентів, які відображають закономірність та випадковість розвитку [2]. Таким чином рівні ряду мають вигляд:

$$Y(t) = f(t) + S(t) + u(t) + \square(t) \quad (1),$$

де $f(t)$ – тренд, який характеризує тенденцію змін у продовж довгострокового періоду. Він є аналітичним вираженням тенденції ряду;

$S(t)$ - сезонна компонента, яка характеризує стійкі внутрішньорічні зміни рівнів;

$u(t)$ – автокореляційна компонента, яка оцінює залежність між рівнями у самому ряду;

$\square(t)$ – залишкова компонента ряду.